

GABAY SA PAGGAWA NG KOMPOST

Ano ang Kompost?

Ito ay mula sa mga pinagsama-samang bulok na organikong sangkap gaya ng dumi ng hayop, binulok na dahon, malambot o murang tangkay ng mga puno at iba pang halaman, balat ng mga prutas at gulay at iba pa. Ito ay may iba't ibang uri ng *mineral* na kailangan ng halaman. Gaya ng *copper*, *molybdenum*, *baron*, *iron*, *mangane*se at iba pa.

Ang paggawa ng kompost ay *natural* na paraan ng pagpapabulok sa mga nabanggit na sangkap na matagal nang ginagamit sa organiko at *natural* na paraan ng pagsasaka. Mataas na porsyento ng nutrisyon ang bumabalik sa lupa mula sa mga kompost o nabulok na mga halaman, dumi ng hayop at iba pang *compostable materials* o *farm at kitchen waste*.

Ang Benepisyo ng KOMPOST

Para sa Halaman at Lupa

Mga sangkap na kailangan

Dumi ng hayop (alinman sa mga sumusunod o kombinasyon):

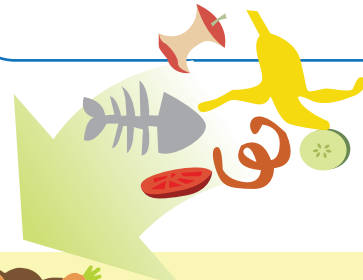
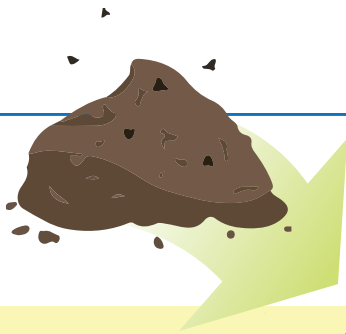
- Baka
- Kuneho
- Kalabaw
- Kabayo
- Manok
- at iba pa

Mga iba't ibang dahon

Mga sangkap na puede rin gamitin upang mas mapabilis ang pagbubulok ng *compost*.

- Mga balat ng gulay o prutas
- Trichoderma* o mga organikong pataba:
- Binurong halaman (*FPJ*) Binurong prutas (*FFJ*) Binurong hasang o bituka ng isda (*FAA*)

MGA SANGKAP NA KAILANGAN

Tadtarin o pinuhin ang mga nakalap na mga dumi ng hayop, balat ng gulay o prutas. Ang pagpino sa mga ito ay Makatutulong sa mabilis na pagbulok sa kompost.

Paghaluin ang mga tinadtad na dahon, balat ng gulay o prutas, at mga dumi ng hayop sa *trapal* o *compost bed*. Sundin ang 30:1 *ratio* ng dahon at dumi ng hayop. **30-Carbon: 1-Nitrogen.**

Maaari ring diligan ang kompost ng alinman sa mga sumusunod: FAA, FFJ, IMO2, at FPJ. Ang mga ito ay naglalaman ng *enzyme* at mabuting bakterya (*probiotic*) na nagpapabilis ng pagbulok at nagbibigay ng magandang resulta sa kompost na ginagawa.

Haluin ito kada isang linggo o pitong araw. Mainam na diligan ng organikong pataba kapag ito ay hinahalo. Dapat itong haluin para pantay ang pagbibigay ng organikong pataba. Alalahanin na may pamamahagi ng *organismo* sa *composting process*. e.g: Pagsabog, pagkalat, pamamahagi

Suriin ang kahalumigmigan (*moisture*) ng inyong kompost. Kumuha ng isang dakot na kompost at ito ay pigain ng kamay. Kapag ito ay nabuo na parang bola, ibig sabihin ay nakuha na nito ang sapat na kahalumigmigan ng isang kompost.

Gamit ang *thermometer*, suriin ang *temperature* ng kompost. Siguraduhing ang *temperature* ay nasa 37.8 - 54.5 °C.

Tandaan:

Kapag ang kompost na inyong piniga sa kamay ay may tumulong tubig, ito ay sobrang basa at pwedeng makaapekto sa bilis at ganda ng proseso ng pagbubulok. Sa ganitong pagkakataon, maaari mong dagdagan ang iyong mga sangkap ayon sa pangangailangan.

PARAAN NG PAG ANI:

1

Maaari nang anihin ang kompost pag humupa na ang *temperatura* nito o hindi na ganun kainit.

2

Pakiramdaman o salatin kung buhaghag na rin ito.

3

Ihiwalay ang kompost sa mga di gaanong nabulok na sangkap

4

Ilipat sa sako ang mga nasala na kompost.

5

Iimbak sa tuyong lugar na malilim at di nasisikatan ng araw. Alalahanin na may buhay na *organismo* ang mga kompost.

6

Kung maiimbak ng matagal, basain paminsan-minsan para hindi ito matuyot, manigas at mamatay ang mga *organismo*.

WASTONG PAGGAMIT

Bungkalin ang lupa malapit sa puno ng halaman. Ingatan ang mga ugat nito. Ihalo ang kompost sa binungkal na lupa. Pagkahalo, diinan ang lupa para dumikit nang maigi sa ugat at katawan.

Tandaan: Siguraduhin na ang paglalagay ng mga sangkap ay may C:N *ratio* na 30:1 upang mapabilis ang pagbulok ng kompost.

Pagkatapos haluin, diligan ang halaman upang maikalat ang sustansya na napakaloob sa kompost. Ang kompost ay maaari ring gamitin bilang punlaan.

Para sa karagdagang impormasyon, maaaring tumawag at makipag-ugnayan sa mga sumusunod:

(02) 8941-8143

noap@da.gov.ph

www.noap.da.gov.ph

/organicagricultureph